

1. JAGU: Aine/segude ning äriühingu/ettevõtja identifitseerimine**1.1. Tootetähis**

Toote esinemisvorm : Segu
Kaubanduslik nimetus : Soudafoam Drain & Pipe
Aurusti : Aerosool

1.2. Aine või segu asjaomased kindlaksmääratud kasutusala ning kasutusala, mida ei soovitata**1.2.1. Vastavad identifitseeritud kasutajad**

Laiale üldsusele
Peamine kasutusala : Tarbijakasutus, Erialane kasutus
Aine/segude kasutusala : Polüuretaan

1.2.2. Kasutusala, mida ei soovitata

Lisateave puudub

1.3. Andmed ohutuskaardi tarnija kohta**Tarnija**

Soudal N.V.
Everdongenlaan 18-20
2300 Turnhout
Belgium
T +32 14 42 42 31, F +32 14 42 65 14
sds@soudal.com, www.Soudal.com

1.4. Hädaabitelefoni number

Riik	Organisatsioon/Äriühing	Aadress	Hädaabitelefoni number	Märkus
Eesti	Mürgistusteabekeskus Terviseamet	Paldiski mnt 81 10614	16662 +372 7943 794	Infoliinile helistamine on anonüümne ning kohaliku kõne hinnaga.

2. JAGU: Ohtude identifitseerimine**2.1. Aine või segu klassifitseerimine****Klassifikatsioon vastavalt määrusele (EÜ) nr 1272/2008**

Aerosool, 1. kategooria H222;H229
Äge mürgisus (sissehingamisel:tolm,udu), 4. kategooria H332
Nahasöövitus/-ärritus, 2. kategooria H315
Raske silmakahjustus/silmade ärritus, 2. kategooria H319
Hingamisteede sensibiliseerimine, 1. kategooria H334
Naha sensibiliseerimine, 1. kategooria H317
Kantserogeensus, 2. kategooria H351
Mürgisus sihtelundi suhtes – ühekordne kokkupuude, 3. kategooria, hingamisteede ärritus H335
Mürgisus sihtelundi suhtes – korduv kokkupuude, 2. kategooria H373
H- ja EUH-lausetega täistekst: vt 16. jagu

Kahjulikud füüsikalised-keemilised mõjud, kahjulik mõju inimtervisele ja keskkonnale

Mahuti on rõhu all: kuumenemisel võib lõhkeda. Eriti tuleohtlik aerosool. Arvatavasti põhjustab vähktõbe. Võib kahjustada elundeid pikaajalisel või korduval kokkupuutel. Võib põhjustada hingamisteede ärritust. Põhjustab nahaärritust. Võib põhjustada allergilist nahareaktsiooni. Põhjustab tugevat silmade ärritust. Sissehingamisel võib põhjustada allergia- või astma sümptomeid või hingamisraskusi.

Soudafoam Drain & Pipe

Ohutuskaart

vastavalt REACH-määrusele (EÜ) 1907/2006, mida on muudetud määrusega (EL) 2020/878

2.2. Märgistuselemendid

Märgistamine vastavalt määrusele (EÜ) nr 1272/2008 [CLP]

Ohupiktogrammid (CLP)



Signaalsõna (CLP)

Sisaldab

Ohulaused (CLP)

- : Ettevaatust
- : polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat
- : H222 - Eriti tuleohtlik aerosool.
- H229 - Mahuti on rõhu all: kuumenemisel võib lõhkeda.
- H315 - Põhjustab nahaärritust.
- H317 - Võib põhjustada allergilist nahareaktsiooni.
- H319 - Põhjustab tugevat silmade ärritust.
- H332 - Sissehingamisel kahjulik.
- H334 - Sissehingamisel võib põhjustada allergia- või astma sümptomeid või hingamisraskusi.
- H335 - Võib põhjustada hingamisteede ärritust.
- H351 - Arvatavasti põhjustab vähktõbe.
- H373 - Võib kahjustada elundeid pikaajalisel või korduval kokkupuutel.
- : P101 - Arsti poole pöördudes võtta kaasa toote pakend või etikett.
- P102 - Hoida lastele kättesaamatus kohas.
- P210 - Hoida eemal soojusallikast, kuumadest pindadest, sädemetest, leekidest ja muudest süüteallikatest. Mitte suitsetada.
- P211 - Mitte pihustada leekidesse või muusse süüteallikasse.
- P251 - Mitte purustada ega põletada isegi pärast kasutamist.
- P308+P313 - Kokkupuute või kokkupuutekahtluse korral: Pöörduda arsti poole.
- P405 - Hoida lukustatult.
- P410+P412 - Hoida päikesevalguse eest. Mitte hoida temperatuuril üle 50 °C, 122 °F.
- P501 - Mahuti, Sisu kõrvaldada ohtlike või erijäätmete kogumispunkti, kooskõlas kohalike, piirkondlike, riiklike ja/või rahvusvaheliste eeskirjadega.
- : Võib põhjustada allergilisi reaktsioone inimestel, kes on tundlikud teiste diisotsüanaatide suhtes.
- Astmat põdevad või ekseemi või nahaprobleemide all kannatavad inimesed peaksid vältima kokkupuudet, sealhulgas naha kokkupuudet selle tootega.
- Seda toodet ei tohi kasutada halva ventilatsiooniga ruumides, välja arvatud kui kasutatakse sobiva filtriga gaasimaski (s.o tüüpi EN 14387:2004 mask A1 tüüpi filtriga).
- Alates 24. augustist 2023 nõutakse enne tööstuslikku või erialast kasutamist piisava koolituse läbimist.

Hoiatuslaused (CLP)

Lisalaused

2.3. Muud ohud

Toode ei vasta PBT (Püsiv, bioakumuleeruv, toksiline) ja vPvB (väga püsiv, väga bioakumuleeruv kemikaal) klassifikatsiooni kriteeriumitele. Ei sisalda PBT- ja/või vPvB-aineid $\geq 0,1\%$, hinnatud vastavalt REACH-määruse XIII lisale.

Koostisaine	
dimetüüleeter (115-10-6)	See aine/segu ei vasta REACH-määruse XIII lisas sätestatud PBT kriteeriumidele See aine/segu ei vasta REACH-määruse XIII lisas sätestatud vPvB kriteeriumidele
propaan (74-98-6)	See aine/segu ei vasta REACH-määruse XIII lisas sätestatud PBT kriteeriumidele See aine/segu ei vasta REACH-määruse XIII lisas sätestatud vPvB kriteeriumidele
isobutaan (75-28-5)	See aine/segu ei vasta REACH-määruse XIII lisas sätestatud PBT kriteeriumidele See aine/segu ei vasta REACH-määruse XIII lisas sätestatud vPvB kriteeriumidele
polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat (9016-87-9)	See aine/segu ei vasta REACH-määruse XIII lisas sätestatud PBT kriteeriumidele See aine/segu ei vasta REACH-määruse XIII lisas sätestatud vPvB kriteeriumidele

Segu sisaldab ainet (aineid), mis ei ole kantud REACH-määruse artikli 59 lõike 1 kohaselt kehtestatud nimekirja, kuna sellel ei ole endokriinseid häireid tekitav toime ja sellel ei ole endokriinsüsteemi kahjustavaid omadusi kontsentratsioonis, mis on 0,1 % või suurem, vastavalt komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2017/2100 või (EL) 2018/605 sätestatud kriteeriumitele.

Soudafoam Drain & Pipe

Ohutuskaart

vastavalt REACH-määrusele (EÜ) 1907/2006, mida on muudetud määrusega (EL) 2020/878

3. JAGU: Koostis / teave koostisainete kohta

3.1. Ained

Mittekohaldatav

3.2. Segud

Nimetus	Tootetähis	%	Klassifikatsioon vastavalt määrusele (EÜ) nr 1272/2008
polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat	CAS nr: 9016-87-9	≥ 25 – < 50	Carc. 2, H351 Resp. Sens. 1, H334 Skin Sens. 1, H317 Acute Tox. 4 (Sissehingamisel), H332 (ATE=1,5 mg/l/4h) STOT RE 2, H373 Skin Irrit. 2, H315 Eye Irrit. 2, H319 STOT SE 3, H335
reaction products of phosphoryl trichloride and 2-methyloxirane	CAS nr: 1244733-77-4 EÜ nr: 807-935-0 REACH-i nr: 01-2119486772-26	≥ 10 – < 25	Acute Tox. 4 (Suukaudne), H302 (ATE=632 mg/kehamassi kg) Aquatic Chronic 3, H412
isobutaan (Propellent (gaas) (Aerosool))	CAS nr: 75-28-5 EÜ nr: 200-857-2 ELi tunnuscode: 601-004-00-0 REACH-i nr: 01-2119485395-27	≥ 5 – < 10	Flam. Gas 1A, H220 Press. Gas (Liq.), H280
dimetüüleeter (Propellent (gaas) (Aerosool)) aine, mille kohta on kehtestatud riiklik(ud) töökeskkonnas kokkupuute piirnorm(id) (EE); aine, millele on kehtestatud ühenduse töökeskkonna ohtlike ainete piirnormid	CAS nr: 115-10-6 EÜ nr: 204-065-8 ELi tunnuscode: 603-019-00-8 REACH-i nr: 01-2119472128-37	≥ 5 – < 10	Flam. Gas 1A, H220 Press. Gas (Liq.), H280
propaan (Propellent (gaas) (Aerosool))	CAS nr: 74-98-6 EÜ nr: 200-827-9 ELi tunnuscode: 601-003-00-5 REACH-i nr: 01-2119486944-21	≥ 5 – < 10	Flam. Gas 1A, H220 Press. Gas (Liq.), H280

Märkused : polymethylene polyphenyl isocyanate, contains > 0.1% MDI isomers

Tootele kehtib CLP artikkel 1.1.3.7. Antud juhul muudetakse komponentide avalikustamise reegleid.

H- ja EUH-lausetega täistekst: vt 16. jagu

4. JAGU: Esmaabimeetmed

4.1. Esmaabimeetmete kirjeldus

Üldised esmaabimeetmed	: Kokkupuute või kokkupuutekahtluse korral: pöörduda arsti poole. Halva enesetunde korral võtta ühendust mürgistusteabekeskuse või arstiga.
Esmaabi sissehingamise korral	: Toimetada isik värske õhu kätte ja hoida asendis, mis võimaldab kergesti hingata. Halva enesetunde korral võtta ühendust mürgistusteabekeskuse või arstiga.
Esmaabi nahale sattumisel	: Pesta nahka rohke veega. Võtta saastunud rõivad seljast. Nahaärrituse või lööbe korral: pöörduda arsti poole.
Esmaabi silma sattumise korral	: Loputada mitme minuti jooksul ettevaatlikult veega. Eemaldada kontaktläätsed, kui neid kasutatakse ja kui neid on kerge eemaldada. Loputada veel kord. Kui silmade ärritus ei möödu: pöörduda arsti poole.
Esmaabi allaneelamise korral	: Halva enesetunde korral võtta ühendust mürgistusteabekeskuse või arstiga.

Soudafoam Drain & Pipe

Ohutuskaart

vastavalt REACH-määrusele (EÜ) 1907/2006, mida on muudetud määrusega (EL) 2020/878

4.2. Olulisemad akuutsed ja hilisemad sümptomid ning mõju

Sümptomid/mõju sissehingamisel	: Võib põhjustada hingamisteede ärritust. Sissehingamisel võib põhjustada allergia- või astma sümptomeid või hingamisraskusi.
Sümptomid/mõju nahale sattumisel	: Ärritav. Võib põhjustada allergilist nahareaktsiooni.
Sümptomid/mõju silma sattumisel	: Silmade ärritus.

4.3. Märges igasuguse vältimatu meditsiiniabi ja eriravi vajalikkuse kohta

Sümptomaatiline ravi.

5. JAGU: Tulekustutusmeetmed

5.1. Tulekustutusvahendid

Sobivad kustutusvahendid	: Pihustatud vesi. Kuiv pulber. Vaht. Süsinikdioksiid.
Sobimatud kustutusvahendid	: Ei ole teada.

5.2. Aine või segu seotud erilised ohud

Tuleoht	: Eriti tuleohtlik aerosool.
Plahvatusoht	: Mahuti on rõhu all: kuumenemisel võib lõhkeda.
Tulekahju korral ohtlikud lagusaadused	: Võib eritada mürgist suitsu.

5.3. Nõuanded tuletõrjujatele

Kaitse tulekustutamise ajal	: Mitte sekkuda ilma sobiva kaitsevarustusega. Autonoomne isoleeriv hingamisaparaat. Täielik keha kaitse.
-----------------------------	---

6. JAGU: Meetmed juhusliku sattumise korral keskkonda

6.1. Isikukaitsemeetmed, kaitsevahendid ja toimimine hädaolukorras

6.1.1. Tavapersonal

Hädaolukorraplaanid	: Ventileerida mahavalgumise tsoon. Vältida lahtist leeki ja sädemeid ning järgida suitsetamiskeeldu. Tolmu/suitsu/gaasi/udu/auru/pihustatud ainet mitte sisse hingata. Vältida kemikaali sattumist nahale ja silma.
---------------------	--

6.1.2. Päästetöötajad

Isikukaitsevahendid	: Mitte sekkuda ilma sobiva kaitsevarustusega. Vt lisateavet 8. jaost: „Kokkupuute ohjamine/kontroll – isikukaitse“.
---------------------	--

6.2. Keskkonnakaitse meetmed

Vältida sattumist keskkonda.

6.3. Tõkestamis- ning puhastamismeetodid ja -vahendid

Puhastusmeetodid	: Korjata toode mehaaniliselt üles. Aine sattumisel kanalisatsiooni või üldkasutatavasse veeallikasse tuleb teavitada ametiasutusi.
Muu teave	: Viia materjalid või tahked jäätmed kõrvaldamiseks volitatud jäätmepunkti.

6.4. Viited muudele jagudele

Vt lisateavet 13 jaost.

Soudafoam Drain & Pipe

Ohutuskaart

vastavalt REACH-määrusele (EÜ) 1907/2006, mida on muudetud määrusega (EL) 2020/878

7. JAGU: Käitlemine ja ladustamine

7.1. Ohutu käitlemise tagamiseks vajalikud ettevaatusabinõud

- Ohutu käitlemise tagamiseks vajalikud ettevaatusabinõud :
- Hoida eemal soojusallikast, kuumadest pindadest, sädemetest, leekidest ja muudest süüteallikatest. Mitte suitsetada. Mitte pihustada leekidesse või muusse süüteallikasse. Mitte purustada ega põletada isegi pärast kasutamist. Enne kasutamist tutvuda erijuhistega. Mitte käidelda enne ohutusnõuetega tutvumist ja nendest arusaamist. Kanda isikukaitsevahendeid. Tolmu/suitsu/gaasi/udu/auru/pihustatud ainet mitte sisse hingata. Käidelda üksnes välitingimustes või hästi ventileeritavas kohas. Vältida kemikaali sattumist nahale ja silma.
 - Hügieenimeetmede : Saastunud rõivad enne järgmist kasutamist pesta. Saastunud tööriistade töökohast mitte välja viia. Toote käitlemise ajal mitte süüa, juua ega suitsetada. Iga kord pärast töö lõpetamist pesta käsi.

7.2. Ohutu ladustamise tingimused, sealhulgas sobimatud ladustamistingimused

- Ladustamistingimused :
- Hoida päikesevalguse eest. Mitte hoida temperatuuridel üle 50 °C/ 122 °F. Hoida lukustatult. Hoida hästi ventileeritavas kohas. Hoida pakend tihedalt suletuna. Hoida jahedas.
- Kokkusobimatud tooted :
- Kuumusallikad. Süüteallikad. Tugevad alused. Tugevad happed.
- Pakkematerjalid :
- Aerosool.

7.3. Eriksutus

Lisateave puudub

8. JAGU: Kokkupuute ohjamine/isikukaitse

8.1. Kontrolliparameetrid

8.1.1 Riiklikud ohtlike ainete piirnormid töökeskkonnas ja bioloogilised piirnormid

dimetüüleeter (115-10-6)	
EL - Töökeskkonna ohtlike ainete soovituslik piirnorm (IOEL)	
Nimi kohalikus väljaandes	Dimethylether
IOEL TWA	1920 mg/m³
	1000 osakest miljoni kohta (ppm)
Reguleerivad viide	COMMISSION DIRECTIVE 2000/39/EC
Eesti - Ohtlike ainete piirnorm töökeskkonnas	
Nimi kohalikus väljaandes	Dimetüüleeter
OEL TWA	1920 mg/m³
	1000 osakest miljoni kohta (ppm)
Reguleerivad viide	Vabariigi Valitsuse 20. märtsi 2001. a määruse nr 105 (RT I, 21.12.2022, 3)
propaan (74-98-6)	
Eesti - Ohtlike ainete piirnorm töökeskkonnas	
Nimi kohalikus väljaandes	Propaan
OEL TWA	1800 mg/m³
	1000 osakest miljoni kohta (ppm)
Reguleerivad viide	Vabariigi Valitsuse 20. märtsi 2001. a määruse nr 105 (RT I, 21.12.2022, 3)

Soudafoam Drain & Pipe

Ohutuskaart

vastavalt REACH-määrusele (EÜ) 1907/2006, mida on muudetud määrusega (EL) 2020/878

isobutaan (75-28-5)	
Eesti - Ohtlike ainete piirnorm töökeskkonnas	
Nimi kohalikus väljaandes	Isobutaan (2-metüülpropan)
OEL TWA	1900 mg/m³
	800 osakest miljoni kohta (ppm)
Reguleerivad viide	Vabariigi Valitsuse 20. märtsi 2001. a määruse nr 105 (RT I, 21.12.2022, 3)

8.1.2. Soovitavate seiremeetmete

Lisateave puudub

8.1.3. Tekkivad õhusaasteained

Lisateave puudub

8.1.4. DNEL ja PNEC

Lisateave puudub

8.1.5. Kontrolltasemete lõikes koostatav riskianalüüs

Lisateave puudub

8.2. Kokkupuute ohjamine

8.2.1. Asjakohane tehniline kontroll

Asjakohane tehniline kontroll:

Tagada töökohas hea ventilatsioon.

8.2.2. Isikukaitsevahendid

Isikukaitsevarustuse sümbol(id):



8.2.2.1. Silmade ja näo kaitsmine

Silmakaitsevahendid:

Safety glasses (EN 166)

8.2.2.2. Naha kaitsmine

Naha- ja kehakaitsevahendid:

Protective clothing (EN 14605 or EN 13034)

Käte kaitse:

Protective gloves against chemicals (EN 374)

Käte kaitse					
liik	Materjal	Läbitungimine	Paksus (mm)	Läbitungivus	Standard
	Nitriilkummi (NBR)	6 (> 480 minutit)	≥ 0.35		EN ISO 374
	Neopreenikummi (HNBR)	6 (> 480 minutit)	≥ 0.5		EN ISO 374

8.2.2.3. Hingamisteede kaitsmine

Hingamisteede kaitsmine:

Seda toodet ei tohi kasutada halva ventilatsiooniga ruumides, välja arvatud kui kasutatakse sobiva filtriga gaasimaski (s.o tüüpi EN 14387:2004 mask A1 tüüpi filtriga)

8.2.2.4. Termiline oht

Lisateave puudub

Soudafoam Drain & Pipe

Ohutuskaart

vastavalt REACH-määrusele (EÜ) 1907/2006, mida on muudetud määrusega (EL) 2020/878

8.2.3. Kokkupuute ohjamine keskkonnas

Kokkupuute ohjamine keskkonnas:

Vältida sattumist keskkonda.

9. JAGU: Füüsikalised ja keemilised omadused

9.1. Teave üldiste füüsikaliste ja keemiliste omaduste kohta

Füüsikaline olek	: Vedel
Värv	: Muutuv.
Välimus	: Aerosool.
Lõhn	: omadus.
Lõhnaläve	: Puudub
Sulamispunkt	: Mittekohaldatav
Külmumispunkt	: Puudub
Keemispunkt	: Puudub
Süttivus	: Eriti tuleohtlik aerosool.
Plahvatusohtlikkus	: Mahuti on rõhu all: kuumenemisel võib lõhkeda.
Alumine plahvatuspiir	: Puudub
Ülemine plahvatuspiir	: Puudub
Leekpunkt	: Mittekohaldatav
Isestüttimistemperatuur	: Puudub
Lagunemistemperatuur	: Puudub
pH	: Puudub
Viskoossus, kinemaatiline	: Puudub
Lahustuvus	: Puudub
N-oktaanooli-vee jaotustegur (Log Kow)	: Puudub
Aururõhk	: Puudub
Aururõhk temperatuuril 50°C	: Puudub
Tihedus	: 963 kg/m ³ (20°C)
Suhteline tihedus	: 0,963 (20°C)
Suhteline aurutihedus temperatuuril 20°C	: Puudub
Osakese omadused	: Mittekohaldatav

9.2. Muu teave

9.2.1. Teave füüsikaliste ohtude klasside kohta

% tuleohtlike koostisosi : 22,1612 %

9.2.2. Muud ohutusnäitajad

Lenduvate orgaaniliste ühendite (VOC) sisaldus : < 23 % (221.5 g/l)

10. JAGU: Püsivus ja reaktsioonivõime

10.1. Reaktsioonivõime

Eriti tuleohtlik aerosool. Mahuti on rõhu all: kuumenemisel võib lõhkeda.

10.2. Keemiline stabiilsus

Püsiv tavatingimustes.

10.3. Ohtlike reaktsioonide võimalikkus

Tavalistes kasutustingimustes teadaolevaid ohtlike reaktsioone ei teki.

10.4. Tingimused, mida tuleb vältida

Vältida sattumist kuumadele pindadele. Kuumus. Ei ole lubatud lahtine leek ega sädemed. Kõrvaldada igasugused süüteallikad.

10.5. Kokkusobimatud materjalid

Lisateave puudub

Soudafoam Drain & Pipe

Ohutuskaart

vastavalt REACH-määrusele (EÜ) 1907/2006, mida on muudetud määrusega (EL) 2020/878

10.6. Ohtlikud lagusaadused

Tavalistes ladustus- ja kasutustingimustes ei tohiks ohtlikke lagusaadusi tekkida.

11. JAGU: Teave toksilisuse kohta

11.1. Teave ohuklasside kohta, nagu see on määratletud määruses (EÜ) nr 1272/2008

Äge mürgisus (suukaudne) : Klassifitseerimata
Äge mürgisus (nahakaudne) : Klassifitseerimata
Äge mürgisus (sissehingamisel) : Sissehingamisel:tolm,udu: Sissehingamisel kahjulik.

Soudafoam Drain & Pipe

ATE CLP (tolm,udu) 3,981 mg/l/4h

dimetüüleeter (115-10-6)

LC50 Sissehingamine - Rotil [ppm] 164000 osakest miljoni kohta (ppm) (4 h, Rat, Male, Experimental value, Inhalation (gases), 14 day(s))

propaan (74-98-6)

LC50 Sissehingamine - Rotil [ppm] > 800000 osakest miljoni kohta (ppm) (15 minutes, Rat, Male / female, Experimental value, Inhalation (gases))

isobutaan (75-28-5)

LC50 Sissehingamine - Rotil [ppm] > 800000 osakest miljoni kohta (ppm) (15 minutes, Rat, Male / female, Experimental value, Inhalation (gases))

polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat (9016-87-9)

LD50 suu kaudu rotil > 10000 mg/kg (Rat, Literature study, Oral)

LD50 naha kaudu küülikul > 5000 mg/kg (Rabbit, Literature study, Dermal)

reaction products of phosphoryl trichloride and 2-methyloxirane (1244733-77-4)

LD50 suu kaudu rotil 632 mg/kg

LD50 naha kaudu rotil > 2000 mg/kg

LC50 Sissehingamine - Rotil > 7 mg/l/4h

Nahasöövitus/-ärritus : Põhjustab nahaärritust.

propaan (74-98-6)

pH No data available in the literature

polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat (9016-87-9)

pH No data available in the literature

Raske silmakahjustus/silmade ärritus : Põhjustab tugevat silmade ärritust.

propaan (74-98-6)

pH No data available in the literature

polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat (9016-87-9)

pH No data available in the literature

Hingamisteede või naha sensibiliseerimine : Sissehingamisel võib põhjustada allergia- või astma sümptomeid või hingamisraskusi. Võib põhjustada allergilist nahareaktsiooni.

Mutageensus sugurakkudele : Klassifitseerimata

Kantserogeensus : Arvatavasti põhjustab vähktõbe.

Soudafoam Drain & Pipe

Ohutuskaart

vastavalt REACH-määrusele (EÜ) 1907/2006, mida on muudetud määrusega (EL) 2020/878

polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat (9016-87-9)

IARC rühm	3 - Mitte klassifitseeritav
Reproduktiivtoksilisus	: Klassifitseerimata
Mürgisus sihtelundi suhtes – ühekordne kokkupuude	: Võib põhjustada hingamisteede ärritust.

polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat (9016-87-9)

Mürgisus sihtelundi suhtes – ühekordne kokkupuude	Võib põhjustada hingamisteede ärritust.
Mürgisus sihtelundi suhtes – korduv kokkupuude	: Võib kahjustada elundeid pikaajalisel või korduval kokkupuutel.

polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat (9016-87-9)

Mürgisus sihtelundi suhtes – korduv kokkupuude	Võib kahjustada elundeid pikaajalisel või korduval kokkupuutel (sissehingamisel).
Hingamiskahjustus	: Klassifitseerimata

Soudafoam Drain & Pipe

Aurusti	Aerosool
---------	----------

propaan (74-98-6)

Viskoossus, kinemaatiline	No data available in the literature
---------------------------	-------------------------------------

isobutaan (75-28-5)

Viskoossus, kinemaatiline	0,013 mm ² /s
---------------------------	--------------------------

polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat (9016-87-9)

Viskoossus, kinemaatiline	No data available in the literature
---------------------------	-------------------------------------

11.2. Teave muude ohtude kohta

Lisateave puudub

12. JAGU: Ökoloogiline teave

12.1. Mürgisus

Ökoloogia - üldine	: Toodet ei peeta mürgiseks veeorganismidele ning see ei põhjusta keskkonnas pikaajalisi kahjustavaid mõjusid.
Oht vesikeskkonnale, lühiajaline (äge)	: Klassifitseerimata
Oht vesikeskkonnale, pikaajaline (krooniline)	: Klassifitseerimata
Ei degradeeru kiirelt	

dimetüüleeter (115-10-6)

LC50 - Kala [1]	> 4100 mg/l (NEN 6504: Water - Determination of toxicity with Poecilia reticulata, 96 h, Poecilia reticulata, Semi-static system, Fresh water, Experimental value, Lethal)
EC50 - Koorikloomad [1]	> 4400 mg/l (NEN 6501: Water - Determination of toxicity with Daphnia magna, 48 h, Daphnia magna, Static system, Fresh water, Experimental value, Lethal)
EC50 96h - Vetikad [1]	154,9 mg/l (ECOSAR v1.00, Algae, QSAR, Estimated value)

propaan (74-98-6)

LC50 - Kala [1]	50 mg/l (96 h, Pisces, Fresh water, QSAR, Estimated value)
EC50 96h - Vetikad [1]	12 mg/l (ECOSAR v1.00, Algae, Fresh water, QSAR)

isobutaan (75-28-5)

LC50 - Kala [1]	27,98 mg/l (ECOSAR v1.00, 96 h, Pisces, Fresh water, QSAR)
EC50 96h - Vetikad [1]	8,57 mg/l (ECOSAR v1.00, Algae, Fresh water, QSAR)

Soudafoam Drain & Pipe

Ohutuskaart

vastavalt REACH-määrusele (EÜ) 1907/2006, mida on muudetud määrusega (EL) 2020/878

polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat (9016-87-9)

LC50 - Muud veeorganismid [1]	> 1000 mg/l (96 h, Literature study)
-------------------------------	--------------------------------------

reaction products of phosphoryl trichloride and 2-methyloxirane (1244733-77-4)

LC50 - Kala [1]	51 mg/l Pimephalis promelas
EC50 - Koorikloomad [1]	131 mg/l Daphnia magna
EC50 72h - Vetikad [1]	82 mg/l Pseudokirchnerella subcapitata
NOEC krooniline koorikloomad	32 mg/l
NOEC e täheldatavat toimet mitteavaldav kontsentratsioon, krooniline mõju vetikatele	13 mg/l

12.2. Püsivus ja lagunduvus

dimetüüleeter (115-10-6)

Püsivus ja lagunduvus	raskesti vees lagunev.
-----------------------	------------------------

propaan (74-98-6)

Püsivus ja lagunduvus	Readily biodegradable in water.
-----------------------	---------------------------------

isobutaan (75-28-5)

Püsivus ja lagunduvus	Kergesti biolagunev vees.
-----------------------	---------------------------

polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat (9016-87-9)

Püsivus ja lagunduvus	raskesti vees lagunev.
-----------------------	------------------------

reaction products of phosphoryl trichloride and 2-methyloxirane (1244733-77-4)

Püsivus ja lagunduvus	raskesti vees lagunev.
Biolagunduvus	14 % OECD 301E

12.3. Bioakumulatsioon

dimetüüleeter (115-10-6)

N-oktanol-vee jaotustegur (Log Pow)	0,1 (Experimental value)
Bioakumulatsioon	Madal bioakumulatsiooni potentsiaal (Log Kow < 4).

propaan (74-98-6)

N-oktanol-vee jaotustegur (Log Pow)	1,1 – 2,8 (Experimental value, 20 °C)
Bioakumulatsioon	Madal bioakumulatsiooni potentsiaal (Log Kow < 4).

isobutaan (75-28-5)

N-oktanol-vee jaotustegur (Log Pow)	1,09 – 2,8 (Experimental value, 20 °C)
Bioakumulatsioon	Madal bioakumulatsiooni potentsiaal (Log Kow < 4).

polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat (9016-87-9)

BCF - Kala [1]	268 l/kg (BCFBAF v3.01, Estimated value, Fresh weight)
N-oktanol-vee jaotustegur (Log Pow)	10 (Calculated, KOWWIN)
Bioakumulatsioon	Madal bioakumulatsiooni potentsiaal (BCF <500).

reaction products of phosphoryl trichloride and 2-methyloxirane (1244733-77-4)

BCF - Kala [1]	0,8 – 14
----------------	----------

Soudafoam Drain & Pipe

Ohutuskaart

vastavalt REACH-määrusele (EÜ) 1907/2006, mida on muudetud määrusega (EL) 2020/878

reaction products of phosphoryl trichloride and 2-methyloxirane (1244733-77-4)

N-oktanol-vee jaotustegur (Log Pow)	2,68
-------------------------------------	------

12.4. Liikuvus pinnases

propaan (74-98-6)

Pindpinevus	No data available in the literature
-------------	-------------------------------------

Ökoloogia - pinnas	Not applicable (gas).
--------------------	-----------------------

polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat (9016-87-9)

Pindpinevus	No data available in the literature
-------------	-------------------------------------

Orgaanilise süsinikuga normaliseeritud adsorptsioonikoefitsient (Log Koc)	9,1 – 11 (log Koc, SRC PCKOCWIN v2.0, Calculated value)
---	---

Ökoloogia - pinnas	Pinnasesse adsorbeeruv toode.
--------------------	-------------------------------

reaction products of phosphoryl trichloride and 2-methyloxirane (1244733-77-4)

Orgaanilise süsinikuga normaliseeritud adsorptsioonikoefitsient (Log Koc)	2,24
---	------

12.5. Püsivate, bioakumuleeruvate ja toksiliste ning väga püsivate ja väga bioakumuleeruvate omaduste hindamine

Soudafoam Drain & Pipe

Toode ei vasta PBT (Püsiv, bioakumuleeruv, toksiline) ja vPvB (väga püsiv, väga bioakumuleeruv kemikaal) klassifikatsiooni kriteeriumitele

Koostisaine

dimetüüleeter (115-10-6)	See aine/segu ei vasta REACH-määruse XIII lisas sätestatud PBT kriteeriumidele See aine/segu ei vasta REACH-määruse XIII lisas sätestatud vPvB kriteeriumidele
--------------------------	---

propaan (74-98-6)	See aine/segu ei vasta REACH-määruse XIII lisas sätestatud PBT kriteeriumidele See aine/segu ei vasta REACH-määruse XIII lisas sätestatud vPvB kriteeriumidele
-------------------	---

isobutaan (75-28-5)	See aine/segu ei vasta REACH-määruse XIII lisas sätestatud PBT kriteeriumidele See aine/segu ei vasta REACH-määruse XIII lisas sätestatud vPvB kriteeriumidele
---------------------	---

polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat (9016-87-9)	See aine/segu ei vasta REACH-määruse XIII lisas sätestatud PBT kriteeriumidele See aine/segu ei vasta REACH-määruse XIII lisas sätestatud vPvB kriteeriumidele
--	---

12.6. Endokriinseid häireid põhjustavad omadused

Lisateave puudub

12.7. Muu kahjulik mõju

Lisateave puudub

13. JAGU: Jäätmekäitlus

13.1. Jäätmetöötlusmeetodid

Jäätmetöötlusmeetodid	: Kõrvaldada sisu/anum vastavuses volitatud kogumissetevõtte sorteerimiseeskirjadega.
Soovitused kanalisatsiooni kaudu kõrvaldamiseks	: Mitte visata kanalisatsiooni ega keskkonda.
Lisateave	: Hazardous waste according to Directive 2008/98/EC, as amended by Regulation (EU) No 1357/2014 and Regulation (EU) No 2017/997.
Ökoloogiline teave	: Vältida sattumist keskkonda.
Euroopa jäätmenimekiri (LoW, EC 2000/532)	: 08 05 01* - isotsüanaadijäätmekäitlus 16 05 04* - ohtlikke aineid sisaldavad gaasid (sh haloonid) survemahutis 15 01 10* - ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid

Soudafoam Drain & Pipe

Ohutuskaart

vastavalt REACH-määrusele (EÜ) 1907/2006, mida on muudetud määrusega (EL) 2020/878

14. JAGU: Veonõuded

Kooskõlas ADR / IMDG / IATA / ADN / RID /

ADR	IMDG	IATA	ADN	RID
14.1. ÜRO number või ID number				
UN 1950	UN 1950	UN 1950	UN 1950	UN 1950
14.2. ÜRO veose tunnusnimetus				
AEROSOOLID	AEROSOLS	Aerosols, flammable	AEROSOOLID	AEROSOOLID
Veodokumentide kirjeldus				
UN 1950 AEROSOOLID, 2.1, (D)	UN 1950 AEROSOLS, 2.1	UN 1950 Aerosols, flammable, 2.1	UN 1950 AEROSOOLID, 2.1	UN 1950 AEROSOOLID, 2.1
14.3. Transpordi ohuklass(id)				
2.1	2.1	2.1	2.1	2.1
				
14.4. Pakendigrupp				
Mittekohaldatav	Mittekohaldatav	Mittekohaldatav	Mittekohaldatav	Mittekohaldatav
14.5. Keskkonnaohud				
Keskkonnaohtlik: Ei	Keskkonnaohtlik: Ei Reostab merd: Ei	Keskkonnaohtlik: Ei	Keskkonnaohtlik: Ei	Keskkonnaohtlik: Ei
Lisateave puudub				

14.6. Eriettevaatusabinõud kasutajatele

Maismaavedu

- Klassifikatsioonikood (ADR) : 5F
- Erisätted (ADR) : 190, 327, 344, 625
- Piiratud kogused (ADR) : 1l
- Erandkogused (ADR) : E0
- Pakkimiseeskiri (ADR) : P207, LP200
- Pakkimise erisätted (ADR) : PP87, RR6, L2
- Koospakkimise sätted (ADR) : MP9
- Veokategooria (ADR) : 2
- Veo erisätted - vedu saadetistes : V14
- Veo erisätted - pealelaadimine, mahalaadimine, teisaldamine : CV9, CV12
- Veo erisätted - töö : S2
- Tunneli piirangu kood (ADR) : D

merevedu

- Erisäte (IMDG) : 63, 190, 277, 327, 344, 381, 959
- Pakkimisjuhised (IMDG) : P207, LP200
- Pakendamise erisätted (IMDG) : PP87, L2
- Avariiplaani nr (Tulekahju) : F-D
- Avariiplaani nr (Mahavalgumine) : S-U
- Lasti liik (IMDG) : Puudub
- Lastimine ja lossimine (IMDG) : SW1, SW22
- Eraldamine : SG69

Õhuvedu

- PCA väljaarvatud kogused (IATA) : E0

Soudafoam Drain & Pipe

Ohutuskaart

vastavalt REACH-määrusele (EÜ) 1907/2006, mida on muudetud määrusega (EL) 2020/878

PCA piiratud kogused (IATA)	: Y203
PCA piiratud koguse maksimaalne netokogus (IATA)	: 30kgG
PCA pakkimisjuhised (IATA)	: 203
PCA maksimaalne netokogus (IATA)	: 75kg
CAO pakkimisjuhised (IATA)	: 203
CAO maksimaalne netokogus (IATA)	: 150kg
Erisätted (IATA)	: A145, A167, A802
ERG-kood (IATA)	: 10L

Siseveetransport

Klassifikatsioonikood (ADN)	: 5F
Erisäte (ADN)	: 190, 327, 344, 625
Piiratud kogused (ADN)	: 1 L
Väljaarvatud kogused (ADN)	: E0
Nõutav varustus (ADN)	: PP, EX, A
Ventilatsioon (ADN)	: VE01, VE04
Siniste koonuste/tulede arv (ADN)	: 1

Raudteetransport

Klassifikatsioonikood (RID)	: 5F
Erisäte (RID)	: 190, 327, 344, 625
Piiratud kogused (RID)	: 1L
Väljaarvatud kogused (RID)	: E0
Pakkimisjuhised (RID)	: P207, LP200
Pakendamise erisätted (RID)	: PP87, RR6, L2
Erisätted ühispakendi kohta (RID)	: MP9
Transpordikategooria (RID)	: 2
Transpordi erieeskirjad kaubapakkide kohta (RID)	: W14
Transpordi – laadimise, mahalaadimise ja käitlemise erieeskirjad (RID)	: CW9, CW12
Ekspresspostipakid (RID)	: CE2
Ohu tunnusnumber (RID)	: 23

14.7. Mahtlasti merevedu kooskõlas Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni dokumentidega

Mittekohaldatav

15. JAGU: Reguleerivad õigusaktid

15.1. Ainete ja segude suhtes kohaldatavad ohutus-, tervise- ja keskkonnavalased eeskirjad/õigusaktid

15.1.1. EL eeskirjad

REACHi määruse XVII lisa (piiramise tingimused)

ELi piirangute loetelu (REACHi XVII lisa)		
Viitenumber	Kohaldatav	Sisestuse pealkiri või kirjeldus
3(a)	Soudafoam Drain & Pipe	Ained või segud, mis vastavad määruse (EÜ) nr 1272/2008 I lisa mis tahes järgmiste ohuklasside või kategooriate kriteeriumidele: Ohuklassid 2.1 - 2.4, 2.6 ja 2.7, 2.8 A ja B tüüp, 2.9, 2.10, 2.12, 2.13 1. ja 2. kategooria, 2.14 1. ja 2. kategooria, 2.15 A–F tüüp
3(b)	Soudafoam Drain & Pipe ; polümetüleenpolüfenüüls otsüanaat ; reaction products of phosphoryl trichloride and 2-methyloxirane	Ained või segud, mis vastavad määruse (EÜ) nr 1272/2008 I lisa mis tahes järgmiste ohuklasside või kategooriate kriteeriumidele: Ohuklassid 3.1–3.6, 3.7 (kahjulik toime suguvõimele ja viljakusele või arengule), 3.8 (muu kui narkootiline toime), 3.9 ja 3.10
56.	polümetüleenpolüfenüüls otsüanaat	Metüleendifenüüldiisotsüanaat (MDI)

Soudafoam Drain & Pipe

Ohutuskaart

vastavalt REACH-määrusele (EÜ) 1907/2006, mida on muudetud määrusega (EL) 2020/878

ELi piirangute loetelu (REACHi XVII lisa)		
Viitenumber	Kohaldatav	Sisestuse pealkiri või kirjeldus
56(a)	polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat	Metüleendifenüüldiisotsüanaat(MDI) isomeerid: 4,4'-metüleendifenüüldiisotsüanaat
56(b)	polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat	Metüleendifenüüldiisotsüanaat(MDI) isomeerid: 2,4'-metüleendifenüüldiisotsüanaat
56(c)	polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat	Metüleendifenüüldiisotsüanaat(MDI) isomeerid: 2,2'-metüleendifenüüldiisotsüanaat
74.	polümetüleenpolüfenüülsotsüanaat	Diisotsüanaadid, $O = C=N-R-N = C=O$, milles R on määramata pikkusega alifaatne või aromaatne süsivesinik

REACH-i määruse XIV lisa (lubade loetelu)

Ei sisalda REACHi määruse XIV lisas (lubade loetelu) loetletud aineid

REACH-i kandidaatainete nimekiri (SVHC)

Ei sisalda REACHi kandidaatainete nimekirjas loetletud aineid

PIC-määrus (eelnevalt teavitatud nõusolek)

Ei sisalda aineid, mis on loetletud PIC-nimekirjas (määrus EU 649/2012 ohtlike kemikaalide ekspordi ja impordi kohta)

POP-määrus (püsivad orgaanilised saasteained)

Ei sisalda püsivate orgaaniliste saasteainete nimekirjas (püsivate orgaaniliste saasteainete määrus EL 2019/1021) loetletud aineid.

Osoonimäärus (1005/2009)

Ei sisalda osoonikihti kahandavate ainete (määrus EU 1005/2009 osoonikihti kahandavate ainete kohta) nimekirja kantud ei aineid.

VOC direktiiv (2004/42)

Lenduvate orgaaniliste ühendite (VOC) sisaldus : < 23 % (221.5 g/l)

Lõhkeainete lähteainete määrus (2019/1148)

Ei sisalda aineid, mis on loetletud lõhkeainete lähteainete nimekirjas (määrus EU 2019/1148 lõhkeainete lähteainete turustamise ja kasutamise kohta)

Uimastite lähteainete määrus (273/2004)

Ei sisalda aineid, mis on loetletud narkootikumide lähteainete nimekirjas (määrus EÜ 273/2004 narkootikumide lähteainete kohta)

15.1.2. Siseriiklikud eeskirjad

Lisateave puudub

15.2. Kemikaaliohutuse hindamine

Kemikaaliohutuse hindamist ei ole tehtud

16. JAGU: Muu teave

Muutmisjuhised			
Jagu	Muudetud kirje	Muutmine	Märkused
	vastavuses määrusega (EÜ) nr 1907/2006 (REACH) koos selle muudatusega määrusega (EL) 2020/878		

Lühendid ja akronüümid:

ADN	Rahvusvahelise ohtlike kaupade siseveeteedel vedamise Euroopa kokkulepe
ADR	Ohtlike kaupade rahvusvahelise autoveo Euroopa kokkulepe
ATE	Akuutse toksilisuse hinnang

Soudafoam Drain & Pipe

Ohutuskaart

vastavalt REACH-määrusele (EÜ) 1907/2006, mida on muudetud määrusega (EL) 2020/878

Lühendid ja akronüümid:	
BCF	Biokontsentratsioonitegur
Bioloogiline piirväärtus	Bioloogiline piirväärtus
BOD	Biokeemiline hapnikutarve (BHT)
COD	Keemiline hapnikutarve (KHT)
DMEL	Tuletatud vähim toimet avaldav sisaldus
DNEL	Tuletatud mittetoimivad tasemed
EÜ nr	Euroopa Ühenduse number
EC50	Mediaanne efektiivne kontsentratsioon
ET	Euroopa standard
IARC	Rahvusvaheline Vähiuuringute Agentuur
IATA	Rahvusvaheline Lennutranspordi Assotsiatsioon
IMDG	Rahvusvaheline ohtlike kaupade mereveoeeskiri
LC50	Surmav kontsentratsioon 50%-le katsepopulatsioonist
LD50	Surmav doos 50%-le katsepopulatsioonist (surmav mediaandoos)
LOAEL	Vähim täheldatavat kahjulikku toimet avaldav doos
NOAEC	Täheldatavat kahjulikku toimet mitteavaldav kontsentratsioon
NOAEL	Täheldatavat kahjulikku toimet mitteavaldav doos
NOEC	Täheldatavat toimet mitteavaldav kontsentratsioon
OECD	Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon
OEL	Töökohal piirnorm
PBT	Püsiv, bioakumuleeruv, toksiline aine
PNEC	Arvutuslik mittetoimiv sisaldus
RID	Rahvusvaheline ohtlike kaupade raudteevedude kord
SDS	Ohutuskaart
RVP	Puhastusjaam
ThOD	Teoreetiline hapnikutarvidus (THOD)
TLM	Kontsentratsioon, mille juures 50% katseloomadest jääb ellu
Lenduvad orgaanilised ühendid	Lenduvad orgaanilised ühendid
CAS nr	Keemilise abstraktsiooni teenuse number
N.O.S.	Pole teisiti täpsustatud
vPvB	Väga püsiv ja väga bioakumuleeruv
ED	Endokriinseid häireid põhjustavad omadused

H- ja EUH-lausetes terviktekst:	
Acute Tox. 4 (Sissehingamine:tolm,udu)	Äge mürgisus (sissehingamisel:tolm,udu), 4. kategooria
Acute Tox. 4 (Sissehingamisel)	Äge mürgisus (sissehingamisel), 4. kategooria

Soudafoam Drain & Pipe

Ohutuskaart

vastavalt REACH-määrusele (EÜ) 1907/2006, mida on muudetud määrusega (EL) 2020/878

H- ja EUH-lausetes terviktekst:	
Acute Tox. 4 (Suukaudne)	Äge (suukaudne) mürgisus, 4. kategooria
Aerosol 1	Aerosool, 1. kategooria
Aquatic Chronic 3	Ohtlik vesikeskkonnale – kroonilise mürgisuse, 3. kategooria
Carc. 2	Kantserogeensus, 2. kategooria
Eye Irrit. 2	Raske silmakahjustus/silmade ärritus, 2. kategooria
Flam. Gas 1A	Tuleohtlikud gaasid, 1.A kategooria
H220	Eriti tuleohtlik gaas.
H222	Eriti tuleohtlik aerosool.
H229	Mahuti on rõhu all: kuumenemisel võib lõhkeda.
H280	Sisaldab rõhu all olevat gaasi, kuumenemisel võib plahvatada.
H302	Allaneelamisel kahjulik.
H315	Põhjustab nahaärritust.
H317	Võib põhjustada allergilist nahareaktsiooni.
H319	Põhjustab tugevat silmade ärritust.
H332	Sissehingamisel kahjulik.
H334	Sissehingamisel võib põhjustada allergia- või astma sümptomeid või hingamisraskusi.
H335	Võib põhjustada hingamisteede ärritust.
H351	Arvatavasti põhjustab vähktõbe.
H373	Võib kahjustada elundeid pikaajalisel või korduval kokkupuutel.
H412	Kahjulik veeorganismidele, pikaajaline toime.
Press. Gas (Liq.)	Rõhu all olevad gaasid : Veeldatud gaas
Resp. Sens. 1	Hingamisteede sensibiliseerimine, 1. kategooria
Skin Irrit. 2	Nahasöövitav/-ärritus, 2. kategooria
Skin Sens. 1	Naha sensibiliseerimine, 1. kategooria
STOT RE 2	Mürgisus sihtelundi suhtes – korduv kokkupuude, 2. kategooria
STOT SE 3	Mürgisus sihtelundi suhtes – ühekordne kokkupuude, 3. kategooria, hingamisteede ärritus

Segude klassifitseerimiseks kasutatud klassifikatsioon ja menetlus vastavalt määrusele (EÜ) 1272/2008 [CLP]:		
Aerosol 1	H222;H229	Katseandmete kohaselt
Acute Tox. 4 (Sissehingamine:tolm,udu)	H332	Arvutusmeetod
Skin Irrit. 2	H315	Arvutusmeetod
Eye Irrit. 2	H319	Arvutusmeetod
Resp. Sens. 1	H334	Arvutusmeetod
Skin Sens. 1	H317	Arvutusmeetod
Carc. 2	H351	Arvutusmeetod
STOT SE 3	H335	Arvutusmeetod
STOT RE 2	H373	Arvutusmeetod

Soudafoam Drain & Pipe

Ohutuskaart

vastavalt REACH-määrusele (EÜ) 1907/2006, mida on muudetud määrusega (EL) 2020/878

Ohutuskaart (SDS), EL

Käesoleva toote kasutamiseks märgitud ettevaatusabinõude võtmise ning täieliku ja piisava teabe hankimine eest vastutab kasutaja